

Risk Conference 17 - 18/10/2019
Esplanade Zagreb Hotel

Klasifikacija i mjerenje financijske imovine

Ivana Čorba, Erste banka

Zagreb, 17. 10. 2019.

Sadržaj

1. SPPI test - iskustva i izazovi

2. Utjecaj primjene novog standarda na razinu regulatornog kapitala

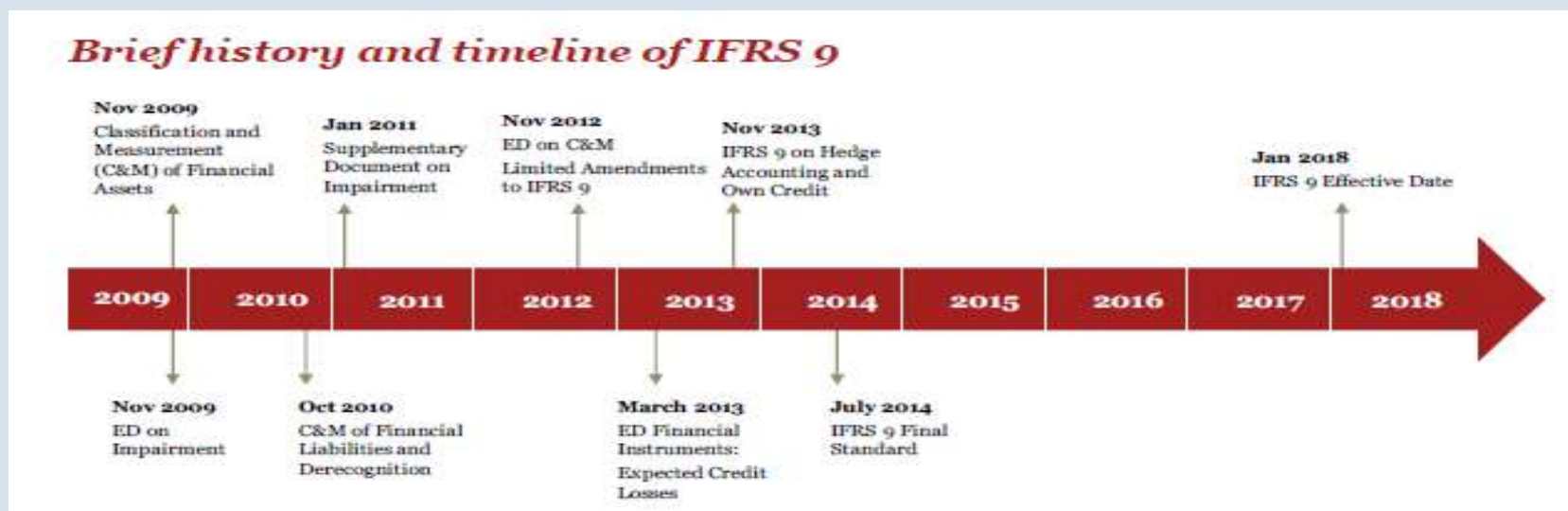
4. Modifikacije financijskih instrumenata

Uvod

Značajne promjene – značajne prilagodbe

- Iako računovodstveni standard, ima veliki utjecaj na cijelu organizaciju
- Dugo se pripremao

- Veliki odjek – kod bankar, regulatora i u medijima
- Puno vremena i truda (a i troškova) utrošeno na implementaciju
- ... ali najave bile puno negativnije od same primjene

Uvod (nastavak)

Značajne promjene – značajne prilagodbe

Deloitte's Fourth Global IFRS Banking Survey

Key survey findings

Banks require 3 years implementation time

so may come under pressure even with a 2018 effective date.

Increasing expectations that banks' pricing will be affected by accounting change.

2011–9%
2014–56%

Over half of banks surveyed believe that the expected loss approach will result in banks' provisions increasing by up to

50%

across all loan asset classes.

70% of banks surveyed anticipate their IFRS 9 expected loss provision to be higher than current regulatory expected loss. However, capital planning uncertainty is set to continue as regulators' responses to changes are not yet known.

Deloitte's Sixth Global IFRS Banking Survey

60% of banks either did not or could not quantify the transition impact of IFRS 9. Of the banks who responded, the majority estimate that total impairment provisions will increase by up to **25%** across asset classes.

Almost **half** of banks think they do not have enough technical resources to deliver their IFRS 9 project and almost a **quarter** of these do not think that there will be sufficient skills available in the market to cover shortfalls.

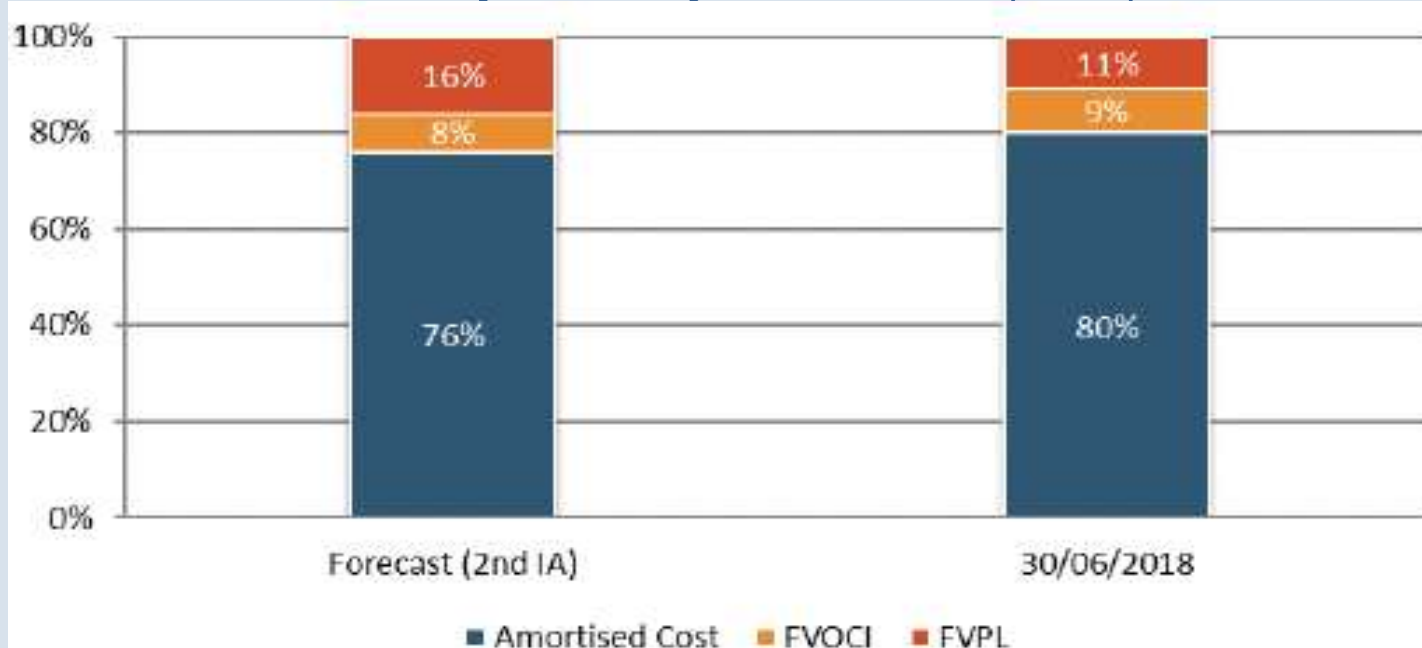

70% of respondents anticipate a reduction of up to **50 bps** in core tier 1 capital ratio due to IFRS 9. The vast majority does not know yet how their regulators will incorporate IFRS 9 numbers into regulatory capital estimates.

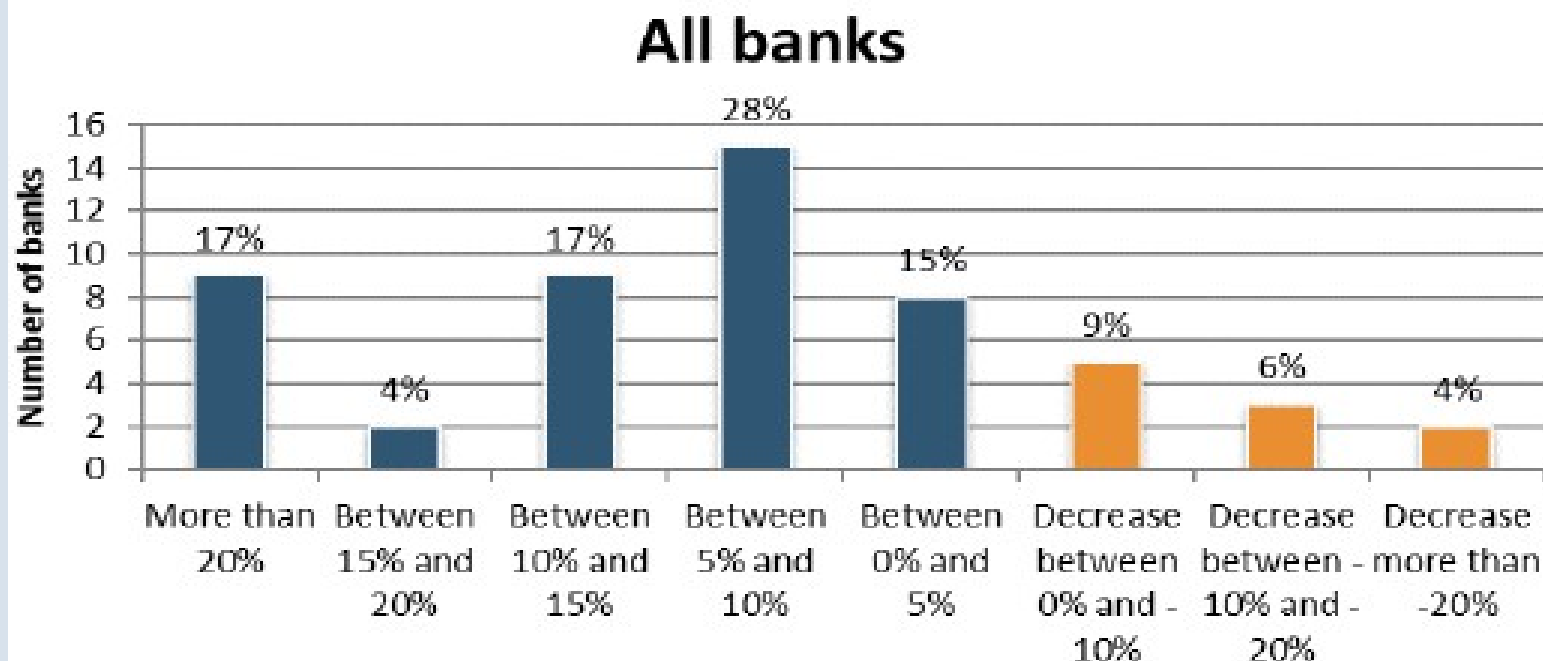
Uvod (nastavak)

- EBA - studija utjecaja („*First observations on the impact and implementation of IFRS 9 by EU institutions*”):
  - Utjecaj **Klasifikacije i mjerenja** u prijelazu na IFRS 9 bio značajan samo za nekolicinu banaka. U prosjeku, struktura bilance banaka ostala većinom ista, s najvećim udjelom kategorije Amortiziranog troška za klasifikaciju financijske imovine (80%)

Uvod (nastavak)

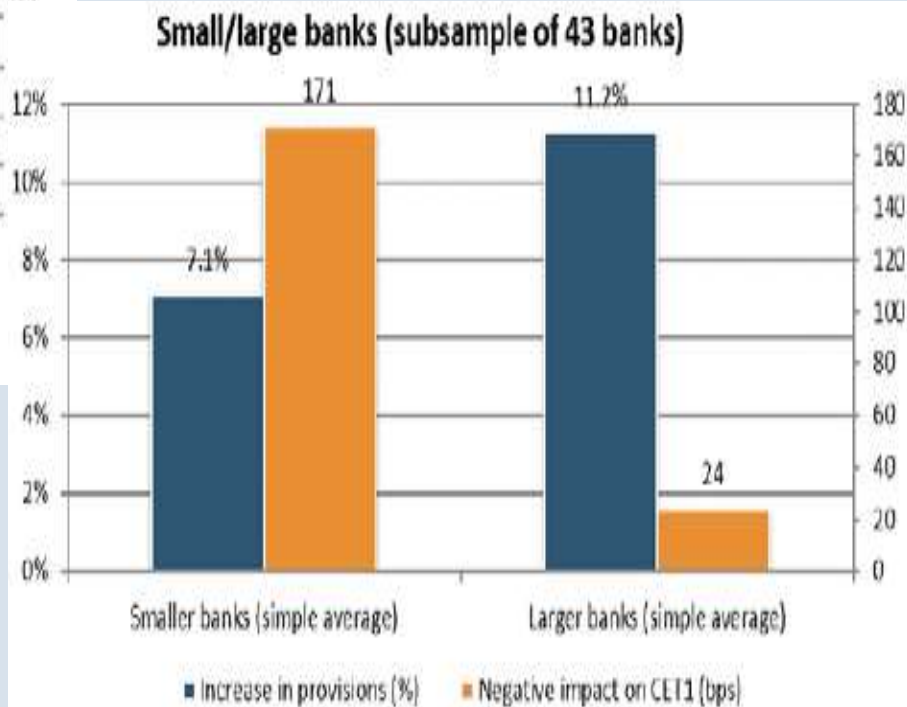
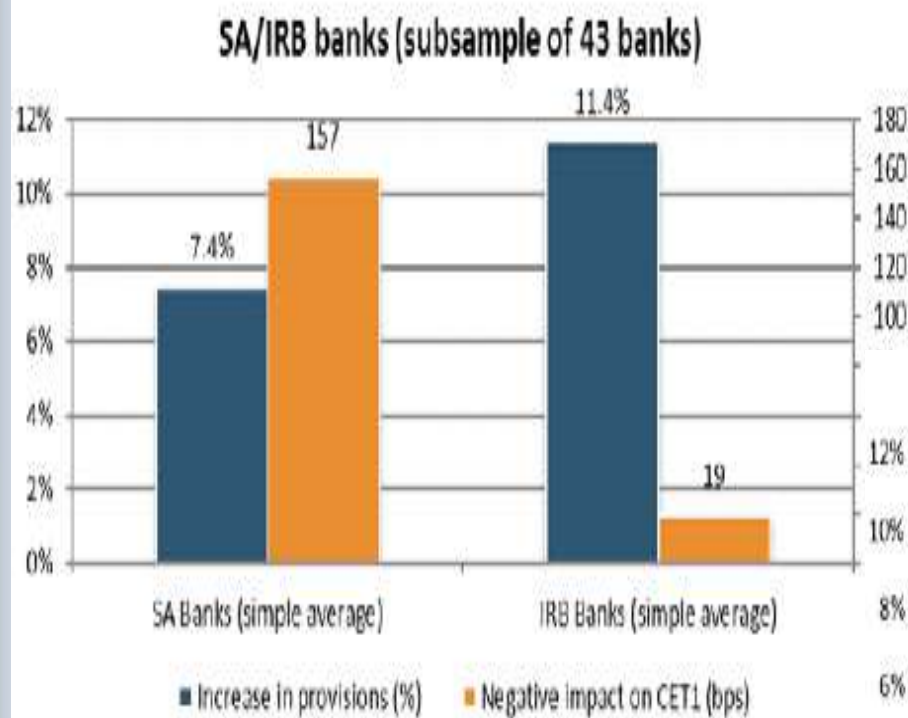
- EBA - studija utjecaja („*First observations on the impact and implementation of IFRS 9 by EU institutions*”):
  - Povećanje **Rezervacija** prilikom inicijalne primjene je 9% (prosječno)*
  - Povećanje rezervacija je u 94% u prihodujućem portfelju (Stage 1 i 2) radi niske razine kod MRS-a 39 te u skladu s namjerom novog standarda.

*na bazi EBA-inog uzorka banaka

Uvod (nastavak)

1. Klasifikacija i mjerenje

SPPI test - iskustva i izazovi

Klasifikacija i mjerenje - pregled

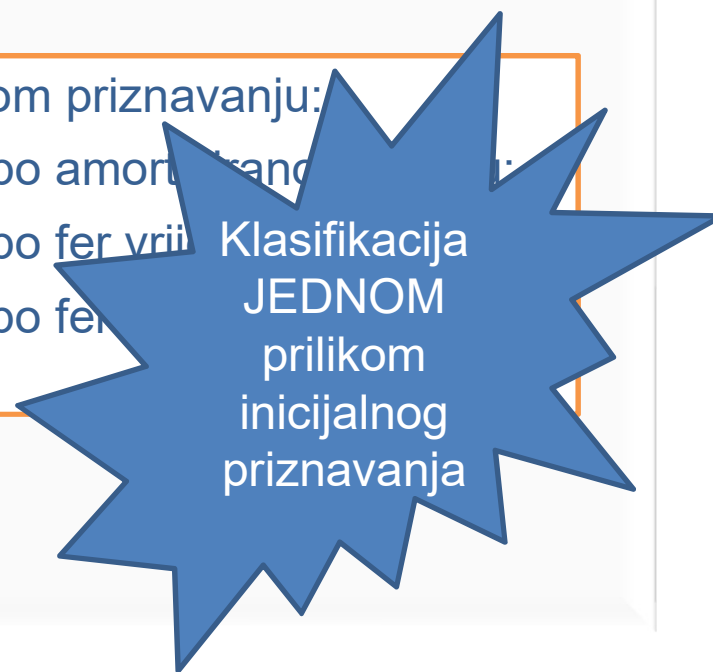
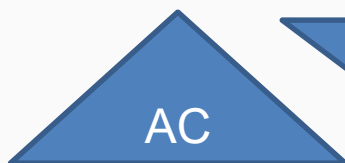
⇒ Način **klasifikacije** financijskih instrumenata **značajno drugačiji** nego do sada

✓ Do sada smo sve financijske instrumente klasificirali u **4 kategorije**, ali IFRS 9 ukinuo ove **tri**:

- držanje do dospeljća (HTM),
- raspoloživo za prodaju (AFS / RZP) i
- zajmove i potraživanja (L&R / KIP)

✓ MSFI 9 - Klasifikacija pri početnom priznavanju:

- financijska imovina mjerena po amortiziranoj vrijednosti
- financijska imovina mjerena po fer vrijednosti
- financijska imovina mjerena po fer vrijednosti s OSD

Klasifikacija i mjerenje – DVA KORAKA

- ✓ Klasifikacija financijske imovine u te kategorije kroz **DVA koraka** (oba zadovoljena):

1) Ocjena poslovnog modela („Business model Assessment”):

- Poslovni model – držanje radi naplate (“**hold to collect** contractual cash flows”)
- Poslovni model – držanje radi trgovanja (“**hold for trading**”)
- Kombinacija – „**hold to collect and sell**”

Ako ne =>
FV mjerenje !

2) Obilježja ugovornih novčanih tokova („Contractual cash flow characteristics”): “**SPPI Assessment**”

= da li su novčani tokovi naplata samo glavnice i kamate („whether **cash flows** are **S**olely **P**ayments of **P**rincipal and **I**nterest”);

Klasifikacija i mjerenje – DVA KORAKA

1) Ocjena poslovnog modela („Business model Assessment“):

- ✓ Na razini portfelja (grupe financijske imovine), ne na razini pojedinog instrumenta
- ✓ Donosi management društva, jednom, na početku života proizvoda
- ✓ Rijetke promjene

Iz prakse

Odluka Banke je da će svi proizvodi biti klasificirani kao AC te se neće uvoditi proizvodi i izmjene prema kojima bi proizvodi bili u FV kategoriji.

Provođenje mitigacijskih aktivnosti (promjena proizvoda, prodaja, otpis...)

Uvedeni „ograničeni“ proizvodi, poput:

- *Inverse base rate (Pr.: 5% - base rate)*
- *Interest rate linked to for-ex rate (Pr.: CHF krediti s kreditnom maržom koja se mijenja ako tečaj CHF i kune pređe/padne iznad/ispod određenog tresholda)*
- Waterfall struktura novčanih tokova glavnice ili kamate

Klasifikacija i mjerenje – SPPI test

2. SPPI – Obilježja ugovornih novčanih tokova financijske imovine

Novčani tokovi => „rezultiraju li ugovorni uvjeti na određeni datum novčane tokove koji predstavljaju isključivo plaćanja:”

Glavnice

Kamate na nepodmirenu glavnicu

Iz prakse

- Provođenje za svaku financijsku imovinu;
  - Za standardizirane ugovore spuštanje SPPI oznake sa proizvoda
- ! Retail vs Corporate

Kamata = Naknada za vremensku vrijednost novca*
+ Kreditni rizik
+ Administrativni troškovi
+ Naknada za ostale osnovne rizike kreditiranja poput rizika likvidnosti
+ Razumna profitna marža

* Uzeti u obzir protek vremena

Klasifikacija i mjerenje – SPPI test

Ono što je samo naplata glavnice i kamate smatra se „osnovnim kreditnim poslovanjem” („basic lending arrangement”)

Za SPPI test napravili smo jedinstvenu listu „kritičnih značajki ugovora” („critical features”):

A kritične značajke: dovode do izravnog pada SPPI testa
-> odnose se na ugovorne uvjete koji mijenjaju vrijeme ili iznos ugovornih novčanih tokova

B kritične značajke: ne dovode do izravnog pada testa već se moraju testirati „Benchmark” testom
odnose se na ugovorne uvjete koji mijenjaju element kamate koji se odnosi na vremensku vrijednost novca

Iz prakse

SPPI
test

... osim ako utjecaj
spada pod „de
minimis” kriterij ili je
„non-genuine”

Klasifikacija i mjerenje – SPPI test

Iz prakse

Primjeri za „A” kritične značajke

Poluga (leverage)
Kamata = 0,5% +1,5x

„Stepped-up interest /
penalty interest
Pr. kta raste kad klijent
završi gradnju projekta /
zatezna kamata veća od
porasta kreditnog rizika

FX povezanost / varijabilnost
-Krediti u stranoj valuti kada plaćanja
dospijevaju u lokalnoj valuti na xy datum,
se plaćaju s određenom odgodom (više od
dana)
-Glavnica i kamata su denominirani u
različitim valutama (HRK kredit s kamatnom
stopom vezanom uz EURIBOR)
- maksimum (cap) ili minimum (floor)
kamatne stope

Klauzule o konverziji
prema unaprijed
cijeni

Naknada za
prijevremenu otplatu
veća od nadoknade
izgubljene kamate

Mogućnost
prijevremene otplate
kada se prijevremeno
otplaćeni iznos
značajno razlikuje od

a) Glavnica/Kamata vezana na
ne-kamatne varijable (porast
u slučaju poboljšanja
indikatora poslovanja
dužnika, dospijeće kamate
samo u slučaju da dužnik
ispuni određeni indikator,
equity index, stopa vezana
uz financiranu imovinu,
volumen poslovanja klijenta)

Projektno financiranje sa
nedovoljnom
kolateraliziranošću /
kapitalizacijom (pr. naplata
potraživanja ovisi isključivo o
vrijednosti/izvedbi projekta
koji se financira / Nema
povrata u slučaju defaulta,
samo do razine kolaterala

Inverzna kamatna
stopa (pr. 4% -
EURIBOR%)

Opcija produljenja
ugovora, s
neprimjerenom
naknadom za period
produljenja

Beskamatni grace period

Klasifikacija i mjerenje – SPPI test

Iz prakse

Primjeri za „B” kritične značajke

Neusklađenost ročnosti bazne kamatne stope i ažuriranja kamate
(Pr. Kredit s 3MJ EURIBOR-om koji se ažurira mjesečno)

Kamatne stope vezane uz košaricu
(Pr. Kamata vezana uz kombinaciju/prosjek različitih kamata/perioda; NRS)

Ažuriranje kamate na prethodni datum
(Pr. Kredit s 12MJ EURIBORom i ažuriranjem svakih 12 mjeseci li je stopa utvrđena mjesec dana prije početka kredita; Kredit s 3MJ EURIBOR-om i ažuriranjem svakih 3 mj, ali samo ako se 3MJ EURIBOR promijeni za +/- xx%)

Administrativna kamatna stopa
(Pr. Kamata se može jednostrano promijeniti od strane banke, na temelju nekih internih KPI-eva ili dr.)

Klasifikacija i mjerenje – **BM test**

„**Benchmark test**”

Portfelj partija kredita koje imaju kritičnu značajku koja se odnosi na modificiranu vremensku vrijednost novca

- ✓ Vremenska vrijednost novca je element kamate kojim se osigurava naknada samo za protek vremena
- ✓ Ne osigurava naknadu za ostale rizike ili troškove povezane s držanjem financijske imovine
- ✓ **Vremenska vrijednost novca** se može mijenjati – odnos proteka vremena i kamate može biti nepravilan
- ✓ Društvo treba procijeniti modificiranu vremensku vrijednost novca kako bi ustanovila prolaznost SPPI testa

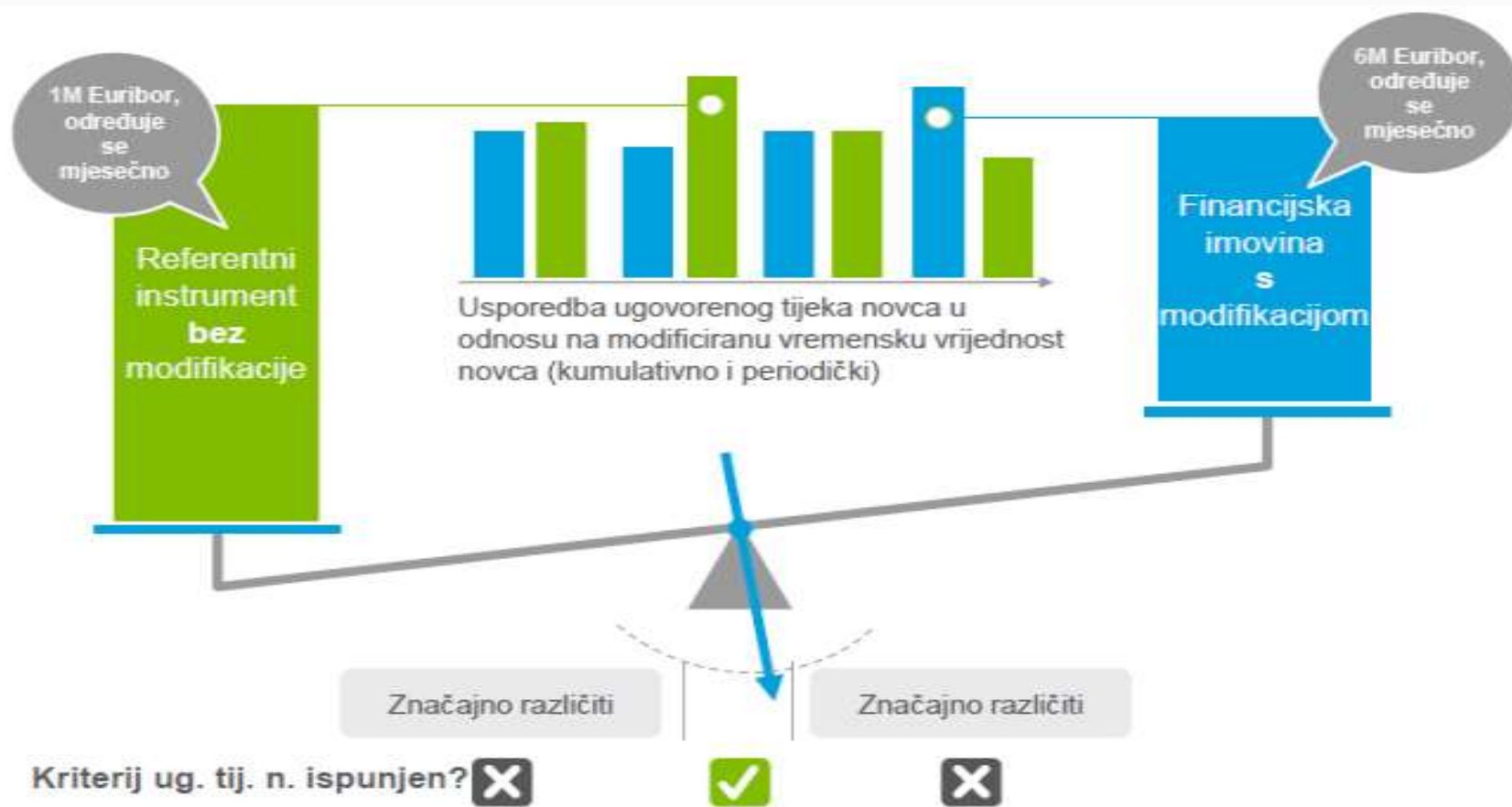
Iz prakse

.... Kada smo ugovorili takve uvjete koji nisu skroz tržišni => **radimo usporedni test s nečim tržišnim**

- Kvalitativno
- Kvantitativno

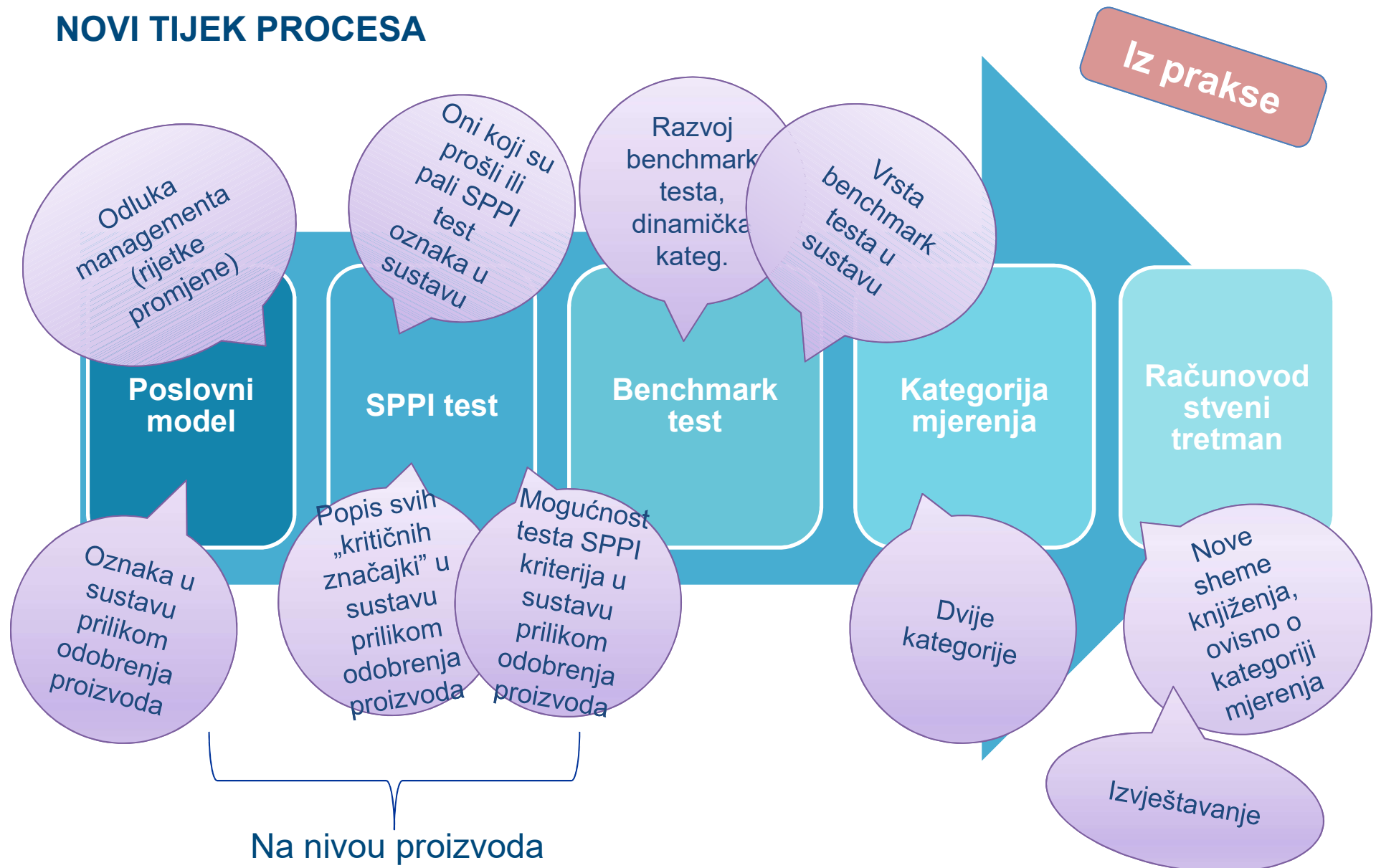
Klasifikacija i mjerenje – BM test

= utvrditi koliko se ugovorni novčani tokovi mogu razlikovati od novčanih tokova koji bi nastali da nije bilo promjene vremenske vrijednosti novca (referentni novčani tokovi)

Klasifikacija i mjerenje – utjecaj na procese?

NOVI TIJEK PROCESA

Klasifikacija i mjerenje – utjecaj na procese?

Iz prakse

- ✓ Prilikom uvođenja novog proizvoda i značajne izmjene postojećeg proizvoda primjenjuju se interni akti/proces odobravanja kreditnih proizvoda kroz koje je definirana obveza provjere kritičnih značajki sukladno MSFI 9 standardu i definicija računovodstvenog tretmana istog.
- ✓ **Odluka Banke** je da će svi proizvodi biti klasificirani kao AC te se neće uvoditi proizvodi i izmjene prema kojima bi proizvodi trebali biti klasificirani i mjereni po FV.
- ✓ Odluka Banke je i da pojedini ugovori imaju što više standardizirane uvjete, sukladno odobrenom proizvodu pod koji spadaju.
- ✓ **SPPI upitnik** i klasifikacija proizvoda evidentira se u elektroničkom obliku uz pojedini proizvod te se za pojedini zahtjev za kredit primjenjuje klasifikacija definirana na toj razini, uz prethodnu provjeru da nema odstupanja od standardnih uvjeta.
- ✓ Za kredite korporativnim klijentima, na pojedinačnim zahtjevima provodi se dodatna provjera kritičnih značajki u slučaju da je po tom zahtjevu evidentirano odstupanje od standardnih uvjeta.

Klasifikacija i mjerenje - tržište

HNB Bilten br 31:

- „Povežu li se portfelji po MRS-u 39 i MSFI-ju 9 po ekonomskoj suštini, dolazi se do zaključka da ponovna klasifikacija financijskih instrumenata praktički nije dovela ni do kakvih promjena”
  - 86% financijske imovine bilo je i ostalo u portfelju koji se mjeri po amortiziranom trošku,
  - 13% čini financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit,
  - a zanemarivi ostatak odnosi se na imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

2. Utjecaj primjene novog standarda na razinu regulatornog kapitala

“Banke moraju priznati umanjenje vrijednosti kako bi odrazile očekivane kreditne gubitke ali pritom moraju i držati kapital kako bi se zaštitile od neočekivanih” – Inside magazine - Edition 2017| A drain on resources?

Utjecaj na kapital

- Primjena standarda je **retrospektivna** – što znači da se primjenjuje 1.1.2018.g. kao da je oduvijek bio na snazi
- Nova pravila u vezi s klasifikacijom i mjerenjem financijskih instrumenata, uključujući i novi koncept gubitka, primjenjuju se na **stanje zatečeno u poslovnim knjigama** 1.1.2018.g.
- Zato je primjena novog standarda imala **jednokratni učinak na kapital** (promjena provedena kroz zadržanu dobit)

Iz prakse

- Inicijalna primjena MSFI-ja 9 u hrvatskim kreditnim institucijama rezultirala je gubicima u visini od **1,4 mlrd. kuna**,(*) od čega se najveći dio iznosa odnosio na povećanje umanjena vrijednosti i rezerviranja
- To je evidentirano izravno u kapitalu – **u zadržanoj dobiti**
- Učinak primjene novog standarda nije bio zanemariv, ali bankovni je sustav bez poteškoća apsorbirao taj gubitak

*HNB Bilten o bankama br 31

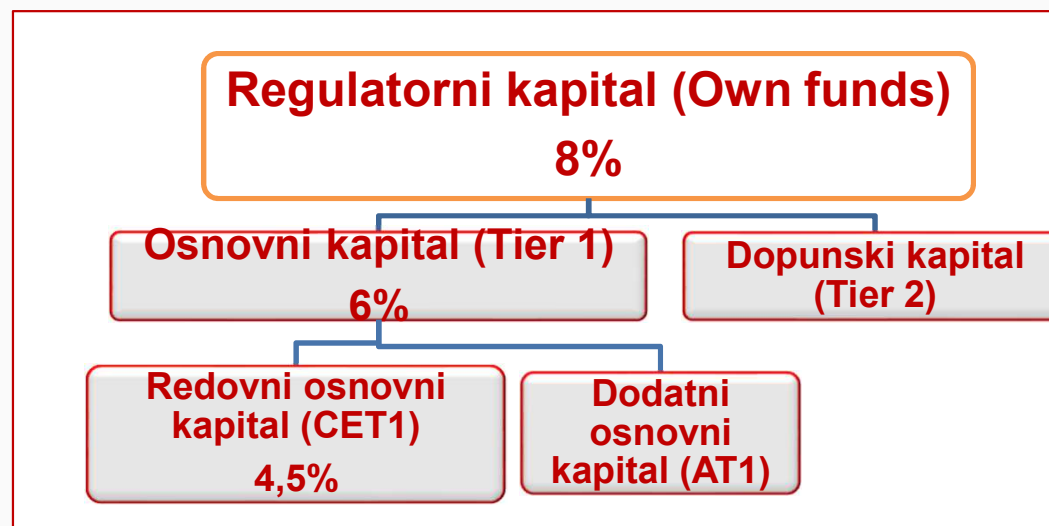
Utjecaj na kapital

Kapital koji mora održavati da pokrije neočekivane rizike poslovanja

- Primjena standarda time što utječe na kapital ima izravni utjecaj i na **regulatorni kapital**
  - Uredba (EU) br. 575/2013, Direktiva (EU) 36/2013, Provedbeni tehnički standardi i ostali relevantni propisi Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) te nacionalne diskrecije HNBa banke su dužne održavati odgovarajuću visinu regulatornog kapitala sukladno rizicima koje preuzimaju u svom poslovanju na individualnoj i konsolidiranoj osnovi

Adekvatnost kapitala izražava se kao postotak rizikom ponderirane imovine

KAPITAL
RIZIKOM PONDERIRANA AKTIVA

Znači...na svakih 100 kuna rizika (tj. ukupno aktive izložene kreditnom, tržišnom i operativnom riziku) banka mora izdvojiti 8 kuna kapitala

Utjecaj na kapital (nastavak)

Iz prakse

- U RH novi standard **nije** doveo do smanjenja regulatornoga kapitala (*)
- **Olakšice:**
  - banke od 2018. godine u svoj regulatorni kapital mogu uključiti i **nerealizirane dobitke od mjerenja imovine po fer vrijednosti** (koji su se, prema HNB-ovim pravilima, do kraja 2017. isključivali iz redovnog osnovnog kapitala)
  - u Europskoj uniji dana je mogućnost **postupnog uključivanja učinaka** MSFI-ja 9 u regulatorni kapital, kroz prijelazno razdoblje od pet godina.
    - Uredba (EU) 2017/2395 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu prijelaznih uređenja za ublažavanje učinka uvođenja MSFI-ja 9 na regulatorni kapital te za tretman velikih izloženosti u slučaju određenih izloženosti javnog sektora koje su nominirane u domaćoj valuti bilo koje države članice
    - ...većina kreditnih institucija ne koristi se ovim prijelaznim uređenjima jer je visoka kapitaliziranost sustava

*HNB Bilten o Bankama, br.31

Utjecaj na kapital (nastavak)

- ✓ Postotni dio „novih rezervacija” se **dodaje natrag** na kapital (CET1)

A. Proportion of IFRS 9 excess provisioning to be added back to bank capital

2018	95%
2019	85%
2020	70%
2021	50%
2022	25%
Source: Council of EU	

Utjecaj na kapital (nastavak)

Iz prakse

- ✓ Primjer PBZ-a:
- ✓ Koristili prijelazni pristup, „statički”

Kvantitativni obrazac		
	(u milijunima kuna)	
		31. ožujka 2018.
Dostupni kapital (iznosi)		
1	Redovni osnovni kapital (CET1)	15.937
2	<i>Redovni osnovni kapital (CET1) kao da prijelazne odredbe za MSFI 9 ili odgovarajuće očekivane kreditne gubitke nisu primijenjene</i>	15.115
3	Osnovni kapital	15.937
4	<i>Osnovni kapital kao da prijelazne odredbe za MSFI 9 ili odgovarajuće očekivane kreditne gubitke nisu primijenjene</i>	15.115
5	Ukupni kapital	15.964
6	<i>Ukupni kapital kao da prijelazne odredbe za MSFI 9 ili odgovarajuće očekivane kreditne gubitke nisu primijenjene</i>	15.143
Rizikom ponderirana imovina (iznosi)		
7	Ukupna rizikom ponderirana imovina	72.130
8	<i>Ukupna rizikom ponderirana imovina kao da prijelazne odredbe za MSFI 9 ili odgovarajuće očekivane kreditne gubitke nisu primijenjene</i>	70.857

Utjecaj na kapital (nastavak)

✓ Primjer PBZ-a:

Kao što je vidljivo iz tablice MSFI9 – FL, regulatorni kapital bi u slučaju da se PBZ Grupa nije odlučila za statički pristup bio manji jer bi se cjelokupni efekt prve primjene MSFI-ja 9 koji proizlazi iz usporedbe između ispravaka vrijednosti MRS-a 39, postojećih na dan 31.12.2017. godine i ispravaka vrijednosti koji proizlaze iz MSFI-ja 9 do 01.01.2018. godine u cjelosti umanjio regulatorni kapital.

Također, utjecaj prelaska na MSFI 9 odražava se kao smanjenje ukupne rizikom ponderirane aktive kao rezultat povećanog iznosa rezerviranja koja smanjuju izloženost riziku (EAD).

3. Modifikacije financijskih instrumenata

Modifikacije

MSFI 9.5.4.3;
Dodatak A

- **Modifikacija** = kada su ugovoreni novčani tokovi financijske imovine ponovno ispregovarani/ugovoreni ili na drugačiji način promijenjeni naspram inicijalno ugovorenih novčanih tokova
- Promjene inicijalno ugovorenih uvjeta financijske imovine mogu dovesti do **dvije vrste promjena** ugovorenih novčanih tokova financijske imovine (eng. modification of contractual cash flows):
  1. Promjene koje **nisu dovoljno značajne** da dovedu do prestanka priznavanja financijske imovine (modifikacija)
  2. Promjene koje su **toliko značajne** da dovode do prestanka priznavanja postojeće financijske imovine (eng. de-recognition) i priznavanje nove, modificirane, financijske imovine

Iz prakse

- ✓ Značajna promjena je ako diskontirana sadašnja vrijednost novčanih tokova novog ugovora koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu barem **10% različita** od diskontirane sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tokova starog ugovora

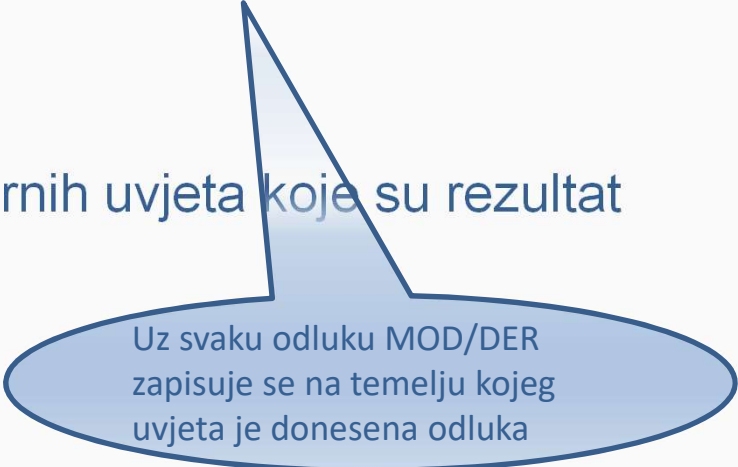
Modifikacije

Iz prakse

- U sustavu definirano stablo odlučivanja na temelju kriterija za prestanak priznavanja (*) koje promjene ugovornih uvjeta financijske imovine klasificira kao modifikaciju (MOD) ili kao prestanak priznavanja (DER)

najveći udio čine promjene ugovornih uvjeta koje su rezultat reprograma

Uz svaku odluku MOD/DER zapisuje se na temelju kojeg uvjeta je donesena odluka

- Sukladno oznaci MOD ili DER provode se potrebna knjiženja (kod DER različita pravila ako se radi o financijskoj imovini koja je označena kao POCI)

(*) objašnjeno u nastavku

Modifikacije (nastavak)

1. Ako promjene **nisu dovoljno značajne** da dovedu do prestanka priznavanja financijske imovine, MSFI 9 propisuje mjerenje takve imovine => **MODIFIKACIJE**
  - = Usklađuje se knjigovodstvena vrijednost te imovine i priznaje dobit ili gubitak kao rezultat promjene inicijalno ugovorenih novčanih tokova
  - = u RDIG
- ✓ Izračun i jednokratno priznavanje **dobitka/gubitka od modifikacije** („modification gain/loss”)

Usporedba bruto knjigovodstvene vrijednosti („GCA” – gross carrying amount) prije modifikacije i sadašnje vrijednosti modificiranih novčanih tokova diskontiranih originalnom EKS-om prije modifikacije

- ✓ Bilo koji trošak ili naknada koja nastane mijenja knjigovodstvenu vrijednost modificirane imovine i amortizira se tijekom preostalog vijeka trajanja modificirane imovine

Modifikacije (nastavak)

Iz prakse

Aktivnosti koje je potrebno provesti prilikom modifikacije

- Ukoliko se financijska imovina (kredit) prenosi na novu „partiju” iz tehničkih razloga potrebno zapisati („prepisati”) „stage” (fazu umanjenja) u trenutku modifikacije
- Sva stanja, uključujući i ispravke vrijednosti, prenose se na modificiranu partiju:
  - ✓ neamortizirani dio naknade, transakcijskih troškova, prijašnjih učinaka modifikacije i ostalih razlika koje čine sastavni dio EKS-a također se prenose
- Izračunati i proknjižiti dobitak ili gubitak od promjene (modifikacije) inicijalno ugovorenih novčanih tokova
- Izračunati plan amortizacije efekta modifikacije
- Ponovno procijeniti kreditni rizik (je li došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, uspoređujući rizik od neispunjenja obveza na datum izvještavanja u odnosu na rizik pri početnom priznavanju i originalnim ugovornim uvjetima) -> ukoliko se mijenja s modifikacijom, dolazi do promijene „stage-a” na modificiranoj partiji kredita
- Knjiženje amortizacije efekta modifikacije u RDiG na mjesečnoj razini

Posebni zahtjevi za objavu -> cjeloživotni ECL u trenutku modifikacije (ST2 i 3)

Modifikacije (nastavak)

Iz prakse

Knjiženje:

Gubitak od promjene ugovornih uvjeta → promjena uvjeta dovodi do toga da je sadašnja vrijednost modificiranih budućih novčanih tokova diskontiranih originalom EKS MANJI od stanja GCA prije promjene

Knjiženja:

- ◆ FI u stage1 u trenutku promjene - efekt promjene → NII (kamatni prihod)
6* DR 5* PR
- ◆ FI u stage 2, 3 ili POCI- efekt promjene → Net impairment loss
6* DR 5* PR

Dobitak od promjene ugovornih uvjeta → sadašnja vrijednost modificiranih budućih novčanih tokova diskontiranih originalom EKS VEĆI od stanja GCA prije promjene

Knjiženja:

- ◆ FI u stage1 u trenutku promjene- efekt promjene → NII (kamatni prihod)
5* DR 6* PR
- ◆ FI u stage 2, 3 ili POCI- efekt promjene → Net impairment loss
5* DR 6* PR

Nije propisano MSFI-jem
7 gdje prikazati ove
efekte u izvještaju o
dobiti ili gubitku-
>prosudba društva

Modifikacije (nastavak)

Amortizacija priznatog efekta promjene ugovornih uvjeta

- ✓ Proknjižene iznose efekata modifikacije potrebno je **razgraničavati** tijekom vijeka trajanja financijske imovine primjenom originalne EKS

Iz prakse

- ✓ Na financijskoj imovini, tijekom vijeka trajanja, može biti provedeno više modifikacija; neke od njih rezultiraju pozitivnim a neke negativnim efektom na RDiG -> svaki efekt modifikacije ima svoj plan amortizacije kroz vijek trajanja
- ✓ Usklada bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine u bilanci se iskazuje u valuti financijske imovine
- ✓ Za izračun plana amortizacije dobitka ili gubitka od modifikacije primjenjuju se ista pravila kao i za amortizaciju naknada koje čine sastavni dio imovine
- ✓ Do

Amortizacija priznatog POZITIVNOG efekta promjene ugovornih uvjeta

6* (kamatni prihod) DR 5* PR

Amortizacija priznatog NEGATIVNOG efekta promjene ugovornih uvjeta

6* (kamatni prihod) PR 5* DR

Modifikacije (nastavak)

- Prestanak priznavanja financijske imovine – samo iz 2 razloga:
  - ✓ ugovorna prava na novčane tokove su istekla, ili
  - ✓ društvo je prenijelo svoja prava, sve rizike i nagrade i prijenos zadovoljava kriterije za prestanak priznavanja... ALI...uzimajući u obzir MSFI 9 B.5.5.25

2. U određenim okolnostima **modifikacija** može biti toliko **značajne** da dovode do **prestanaka** priznavanja imovine i početnog priznavanja modifikacija (reclassification) su dovoljno male da ne zahtijevaju „derecognition“ (na temelju kriterija isteka ugovornih prava na novčane tokove)
- ✓ Izračun i jednokratno priznavanje **dobitka/gubitka od prestanka priznavanja** („derecognition gain/loss“), ukoliko je fer vrijednost nove imovine različita od amortiziranog troška stare FI

„Derecognition gain/loss“ – razlika AC stare imovine i FV nove

= u RDiG

- Potrebno utvrditi da li nova imovina zadovoljava POCI kriterije
- Ako ne, potrebno provesti proces klasifikacije financijske imovine

Modifikacije (nastavak)

Iz prakse

- Promjene ug.uvjeta -> prestanak priznavanja – pr. obično reprogrami
  - a. Promjene druge ugovorne strane
  - b. Promjena ugovorenih uvjeta koja su:
    - i. valute ugovora
    - ii. ugovornih uvjeta na način da su u skladu s ugovornih odredbi koje dovode do promjene rokova dospijeća na način da je ponderirana preostala ročnost financijske imovine više od 100% različita u odnosu na preostalu ročnost prije promjene uvjeta.
    - iii. koja dovodi do promjene iznosa i/ili datuma dospijeća preostalih ugovornih novčanih tokova te ta promjena rezultira učinkom na račun dobiti i gubitka većim od 10% bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine na datum promjene (Pod iii) i liv) uvjet spadaju promjene koje su rezultat pregovora sa urednim klijentom (nije u statusu neispunjenja obveza), promjena ne dovodi do pogoršanja i ne dovodi do default-a klijenta te nije identificirana kao forbearance mjera.))
    - iv. promjena ugovornih uvjeta kao rezultat pregovora oko boljih/povoljnijih uvjeta urednog kredita (prihodujući kredit) iniciranog od strane klijenta, napravljene promjene u skladu su sa tržišnim uvjetima

Definirane promjene ugovornih uvjeta koje zadovoljavaju MSFI kriterij isteka ugovornih prava na novčane tokove

Modifikacije (nastavak)

Iz prakse

Aktivnosti koje je potrebno provesti prilikom prestanka priznavanja stare i priznavanja nove, modificirane, financijske imovine

- Bez obzira na stage stare financijske imovine potrebno je utvrditi ima li nova imovina povećan kreditni rizik -> kreditno umanjena pri početnom priznavanju(*)?
- Ukoliko nova imovina ne zadovoljava POCI kriterije (stage 1 i stage 2):
  - ✓ postupak klasifikacije (poslovni model i SPPI test)
  - ✓ neamortizirani dio naknade, transakcijskih troškova, prijašnjih učinaka modifikacije i ostalih razlika koje čine sastavni dio EKS-a priznaju se u cijelosti u kamatni prihod
  - ✓ Pored gore navedenog, nema efekta prestanka priznavanja u RDiG-u pod pretpostavkom da je amortizirani trošak stare financijske imovine jednak FV nove
- Izračun dobitka/gubitka od prestanka priznavanja; efekt kod POCI imovine -> dio „net impairment” rezultata

(*) Ako je stara financijska imovina raspoređena u stage 3 onda će najvjerojatnije nova biti klasificirana i mjerena kao **POCI** imovina (objašnjeno u nastavku)

Modifikacije (nastavak)

- Ako je došlo do prestanka priznavanja stare i priznavanja nove imovine za koju je utvrđeno da je kreditno umanjena
  - = nastaje nova vrsta financijske imovine
  - = **POCI** („**P**urchased or **O**riginated **C**redit **I**mapired financial asset”)
- ✓ POCI ima svoja pravila inicijalnog priznavanja i naknadnog mjerenja:
  - Početno priznavanje po FV u koju su uključeni cijeloživotni kreditni gubici -> primjena „kreditno prilagođene efektivne kamatne stope” (CA-EIR „Credit-adjusted EIR”)
  - Kamatni prihod priznaje se primjenom CA-EIR
  - Očekivani kreditni gubici diskontiraju se primjenom CA-EIR
- ✓ ne podliježe raspoređivanju u stage-eve, bez obzira na promjene u očekivanim kreditnim gubicima računovodstveni tretman ne mijenja-> može imati rezervacije izračunate samo kao očekivane kroz životni vijek imovine (S2 ili S3 metodologijom)

Na amortizirani
trošak

Modifikacije (nastavak)

HNB Odluka
o klasifikaciji
plasma!

- Prilikom početnog priznavanja POCI imovine **nema priznavanja rezervacija** za umanjeње vrijednosti s obzirom da su u početnu fer vrijednost imovine već uzeti u obzir cjeloživotni očekivani kreditni gubici
- Kod POCI imovine Banka u izvještajnom razdoblju priznaje samo kumulativnu promjenu u očekivanim kreditnim gubicima tijekom cijelog vijeka trajanja financijske imovine u odnosu na početno priznavanje, i to:
  1. ako dođe do pozitivne promjene u očekivanim kreditnim gubicima u odnosu na inicijalno utvrđene očekivane kreditne gubitke, takva promjena se provodi kroz uskladu bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine,
  2. ako dođe do negativne promjene u očekivanim kreditnim gubicima u odnosu na inicijalno utvrđene očekivane kreditne gubitke, formiraju se rezervacije za umanjeње vrijednosti.

Hvala na pažnji!

Ivana Čorba

Direktor direkcije računovodstva, Erste & Steiermärkische Bank d.d.

islamic@erste.hr

Prijavite se na Op2M newsletter
www.op2m.eu/prijavite-se-na-newsletter/

www.linkedin.com/company/optom

[@op2m.optimize.to.manage](https://www.facebook.com/op2m.optimize.to.manage)

